

ban felfigyelni arra, hogy az ötvös felületes is volt munkavégzés közben. **B**-ét használt **V** helyett, **V**-t írt **L** helyett, holott ismerte azokat a rovásbetűket. Minden bizonnyal az ópium kedvelője volt, és delíriumos állapotban dolgozott. Így nem csoda, ha még több fejtörést okozott a szerkesztőnek, hátráltatta őt a munka végzésében.

Úgy látom, nem kell az egész mondatot át-elemezni, csak a BOLU VICA-nak kell értelmet adnom.

A BOLU szó helyes értelmezése már megtörtént, Istent jelent. A VICA meg ismert lány-név, - mint ezt a szerkesztő is közölte.

Összeolvasva ezt kapjuk:

BOLU VICA
Isteni Vica

A jelek szerint az ötvösmester többször láthatta a gyönyörű lányt, és mi tagadás? Szerelemre lobbant ökelme. Ezért isteníttette. Ez engem nem lepett meg, mert valamikor régebben én is hal-lottam az "Isteni Lolo!, isteni Garbó!" felki-áltásokat a nők rajongóitól. Úgy látszik, az öt-

vösmester korában is létezett már ilyesmi... Így már érthető miért szidta, mondta istentelennek Bodrogit.

A második mondat tehát így néz ki:

**"ZUALAN BESZI ÖVBE BUSZIDI
BOLU VICA OVÉ"**

**Zalán veszi ölbe puszilja
isteni Vica övé.**

Az idők folyamán már többször olvastam a Nagyszentmiklósi Aranykincsről. Nekem úgy rémlik, hogy a szakemberek egy egyén tulajdo-nának tekintik, és a Balkánt jelölték meg készí-tési helyül. Ez lehetséges, de nem biztos. Mint a csésze felirata is tanúskodik erről, a csésze meg-rendelője Zalán volt, a Bodrog-i, és a Bodrog-nak semmi köze a Balkánhoz. Véleményem sze-rint egy török janicsár lophatta, rabolhatta össze a Kincseket, és valami oknál fogva sebtében el-ásta, egy kevés földet kotort rá. Aztán valami oknál fogva nem mehetett érte. Vagy ütközetben halt meg, vagy valamelyik katonatársa metszette el a torkát... Ez mindaddig rejtély marad előt-tünk, míg a kincsek minden titka ki nem tudó-dik. Remélem nem kell sokat várnunk rá.

Takács György

BABBA MÁRIA

ADALÉKOK A MAGYARSÁG ÓSHITÉNEK ISTENANYA-ALAKJÁHOZ

KIADÓ: FÖNIX KÖNYVMŰHELY „MÚLTAT S JÖVENDŐT”KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET 2002.

Kr. e. II. évezredből van feliratos emlékünK KUBABA istennőről, aki a hettita pantheon egyik főistene. Az elnevezés jelentése Szent Ba-ba, ami párhuzamba állítható a Szent Bába név-vel, akit a szülő asszonyokhoz hívtak segítségül, ő a jóságos, fénybe öltözött isteni személyiség, aki megegyezik a „ku” kegyes, jóságos, bőkezű, azaz szent Baba asszonnyal.

Ba-u a földek, az állatok és az emberek ter-mékenységének istennője, neve előtt a sumér-ban szerepelt „dingir” determinatívum, ami a személy isten voltát jelölte. Jelzői között gyak-ran szerepel a bőkezű, jóságos, gazdag asszony, így megállapíthatjuk, hogy a bőség úrnője volt. A sumér Ba-u istenanya szülőistennő is, aki éle-

tet ad. A jóságos istennő így teljes egységet mu-tat Babba (Mária) alakjával. Ba-u istenanyának a hagyomány szerint hét ikerlánya van, akik bő-séget adnak az emberek számára. Népiünk őshi-tének Boldogasszonyaiból éppen hetet tart szá-mon az emlékezet. A hét Boldogasszony kap-csolatban állt a különböző bolygók által megha-tározott minőségű égbolti szférákkal. Az ég hét-rétegűsége a kozmológiában a sumérek-nél jelent meg először. Az eget - az őssumér felfogás - egy a föld fölé telepedő szilárd, félgolyó alakú alkotmánynak fogta fel és benne hét egymás fö-lött álló réteg összetevődését látta. A világosz-lop helyére épült zi-kur tornyok hét-hét emelete, jelképezve az égi világrendet. A hét égrétegben

élnék az istenek csodálatos fényözönben, egy családot alkotva, de az egymás fölé helyezkedő égrétegekben szigorú sorrend szerint helyezkednek el. Az égisten An lakóhelye a sumér felfogás szerint a hetedik, legfelső égrétegben volt.

Bau = élelemadó, Dug = jóságos, Asan = istennő a sumér nyelvben. A magyar asszony szónak az eredete így Mezopotámiába nyúlik vissza, a sumér (g)as(s)an, az elamita usan alakokra. Ba – u – dug – (g)as(s)an szóösszetétel az eddig megfejtett ékiratos szövegeken így együtt nem ismeretes, bár külön-külön mindhárom elem előfordul a Magna Mater sumér nevei között. Boldog Asszony-t, Boldog Anyá-t kifejezések csak a magyar nép nyelvében és irodalmában élnek. A boldog (bódog, boudog) szavak jelentése eredetileg a bódul, bódít kifejezésekkel vannak szoros kapcsolatban, amelyek megzavar, megzavarodik értelemben, de elrélvül, elbájol, varázslatba esik jelentéssel is állhatnak.

„Babba istennő neve szinte kizárólagos valószínűséggel egy olyan ősi gyökre vezethető vissza, amelynek első írásos formában lejegyzett alakja a sumér nép nyelvterületéről, az ókori Mezopotámia földjéről ismeretes, s mely a későbbiek folyamán is állandóan jelen van a rokon népek nyelveiben, mindvégig megőrizve jelentésének sajátos – fényességre, magasságra, bőségre, jó-létre, szaporaságra, uralkodásra vonatkozó – tartományát. Babba, a tündöklő Nagyasszony ezek szerint eredetileg valószínűleg Napistennő, akinek alakjában a kereszténységen túlra, népünk ősvallásának világába tekinthetünk, önmagunk régi arcát vizsgálhatjuk, éppúgy, mint Boldogasszonyunk esetében”. Babba Mária az égen járva mindent belát, mindent tud, mindent vigyáz. A bölcsőtől a sírig az élet minden vonatkozásában mindenütt és mindenkor Babba Mária a fő oltalom, menedék és segítség. Babba Mária alakjában főként a vegetációt segítő, termő és teremtő és nem a szüzesség keresztény, hanem az azt megelőző vallások istenanyára jellemző tulajdonságai bontakoznak ki.

Ismeretes, hogy a Szentlélek helyén egykor a Szentháromságban az Anya szerepelt. A Nag-Hammadiban feltárt János apokrif-ben Jánosnak látomásában megjelenik az Atya az Anya és a Fiú. Hasonlóan mindig női minőség szerepel az Atya és a Fiú mellett a manicheizmus fényfelszabadítási programjának üdvtörténeti szakaszhatárain: a Fény Atyja és az Első Ember

mellett az Élet Anyja. A hettitáknál is hasonló a hármasság: Égisten, Nagy Istenanya, Fialat Napisten. A magyar Szent Koronán is eredetileg e hármasság szerepelt: Pantokrátor Krisztus – mint Atya, Jézus Krisztus, és a Boldogságoszűz alakja, amit később eltávolítottak.

„Szűz Mária csupán közvetítő szerepkörben áll az ég és a föld között, addig Babba Mária – úgy tűnik – saját istennői hatalommal rendelkezik a termékenység, az elemek, a javak, vagyis a földi lét minden vonatkozása fölött... Babba (Mária) tehát mind nevében, mind pedig alakjának jellegzetes, eredetinek tűnő vonásaiban különbözik Szűz Máriától, annál inkább megtalálhatóak azonban alapvető hasonlóságai őshitünk „másik” Istennő – alakjával, amelyet Boldogasszony néven őrzött meg népünk hű emlékezete... Babba (Mária) alakja sajátos vonásainak eredetét elsősorban nem a kereszténység, pontosabban nem az egyház által terjesztett, őszövetségi alapokon nyugvó biblikus hit körében kell keresnünk, hanem a rokon népek régi vallásában.”

Babbával rokon hangzású a sumér Baba – más olvasatban Bawu vagy Bau – a termékenység istennője, vagy földanya, aki életet lehel az élőlényekbe. Babba (Mária) egy ősi, a történeti kereszténységtől régibb, attól sok tekintetben független hagyomány, hasonlóképpen Boldogasszonyunkhoz. A Babba (Mária) név szószentírti jelentése Szép (Mária), mert Babba anyyi, mint szép.

Babba Mária és a felkelő Nap között is látszik egy ősi kapcsolat, e néphagyományt a csíksomlyói pap nélküli búcsún a mai napig láthatjuk a pünkösdvásárnap hajnali napfelkeltevárás és napnézés formájában. „Ez a szokás a Babba központi kegyhelyéhez kapcsolódik, a Kissomlyó-hegyen a hagyomány szerint Szent István királyunk által 1002-ben épített Salvator (népiesen Szilátor) – kápolna mellett álló Passió-kápolna keleti oldalán lévő térségen játszódik le, sajátos liturgiája ősi naptiszteleti nyomokat őriz, szoros kapcsolatban a Somlyó hegyéről származó – jelenleg a somlyói kegytemplomban lévő – faragott napkövekkel, amelyek egy régi napszentély, vagy egyéb napimádati hely egykori meglétét bizonyítják. A kövek méretei, számszimbolikája, s a rajtuk található szoláris jelképek egyértelművé teszik, hogy azok egykor egy – valószínűleg a Kissomlyó-hegyén állt szentély napoltárának részei.”

A fentiekből kitűnik, hogy népünk emlékezete és a kevés számban, de fennmaradt ősi valásunk tárgyi emlékei (napoltár) teljes összhangban állnak, és egy egységes vallási rendszer megmaradt emlékeit idézik elénk. Az ősi hit elemei keveredtek a zsidó-keresztény új hit el-

veivel, de kiirtani a több ezer éves népi emlékezetből ezeket nem lehetett. Feltárásukat tovább kell folytatni, hogy ismét gyakorolható magyar vallás egésze összeálljon a fennmaradt töredékekből.

Eőri Szabó Ferenc

Tomory Zsuzsa

SZERVES MAGYAR NYELVTUDOMÁNY

A szerző – a könyv impresszuma alapján még 2000-ben írta a magyar nyelvről szóló könyvét, én azonban pár hete a Magyarok Világszövetsége Nemzetközi Konferenciáján jutottam hozzá. Tomory Zsuzsa az előadások szünetében dedikált példánnyal ajándékozott meg.

Nagy érdeklődéssel olvastam művét. Szerelem a stílusát, gondolkodásmódját, a példatárát. Tisztelem műveltségét, mely túl lép a bölcsészeten mivel felvérteződött természettudományos ismeretekkel is. Tomory Zsuzsa érti a quantumfizikát és felhasználja tételei mélyebb magyarázatához. Akár nyelvészeti, akár molekulárbiológiai, akár népművészeti, akár quantumfizikai úton közelíti meg nyelvünk eredetének kérdését, ugyanahhoz a ponthoz érkezik: „Magyar hangtanunkat vizsgálva elkerülhetetlenül fel kell ismernünk, hogy valamennyi hangunk eredete Istenünkhöz vezet,” írja (64. old.), s olyan alapokra bukkan, ahol az alany és az állítmány egyetlen hang formájában jelenik meg egy-egy szóban. Így pl. az ERŐ és az ANYAG összszavakban.

Ő is rátalált arra a mezopotámiai ősgyökre, amelyre Patocskay Istvánné hívta fel a figyelmet: „TAA (tova igehatározónk tova jelentéssel őserő, őanyag egyensúlyával történő mozgást jelent”. (64. old.) Ez a TA, TA gyök ma is él nyelvünkben. Putnokon azt mondják a két-három éves gyermeknek, ha sétálni indulnak, hogy „megyünk ta” (Patocskay Istvánné). Miskolcon megkettőzik: TÁ-TÁ.

A mezopotámiai szókincsben a TÁ-TU a mozgással járó cselekvés szava volt. Ma mint a legtöbb ősi elem, a gyermekkori szókincs, szó-kás, játék szférájában lelhető fel a magyar nyelvben.

Tomory Zsuzsa Magyar Adorján kései tanítványa. Mestere álmoképszerű törvényeit irodalommal, tényekkel, adatokkal alátámasztja. Például magyarázatot talál Magyar Adorjának arra a megjegyzésére, hogy östörzseink szimbólum növényeinek mindig savanyú a gyümölcse. A magyarázó a meggy, a szemereé a som stb. Mindez a sejtszerkezet hajdani ismeretének eredménye, amikor elindult a természeti kiválasztódás folyamata „az egy ősi rendszerből”. Az egy őstől való származás elmélete ad magyarázatot genetikai bekódoltságunkra.

A mai tudomány a fehérje kialakulásokkal kapcsolatban egy „biológiát megelőző” kor kiválasztódási folyamatáról beszél, ez a folyamat a tudat világában indult el és rögzült a mában. A beszéd vonatkozásában is ez a legfontosabb alapelv: nem a hangzószervekben ered, hanem lelki indíttatású tudati esemény.

Ezért szerves ez a nyelvtudomány, mivel szervesül azzal az egy őstudattal, amely még a biológiai lét előtt az életet őstudati szinten elindította.

A nyelv szerepét a dallal, a zenével köti össze, Kodály Zoltánra hivatkozik, amikor a magyar zene alapján állítja, hogy a magyarságnak 1000 éves látható története van és több ezer éves láthatatlan élete, amely nyelve és dala. „A lélek alaprétegét nem lehet kétféle anyagból lerakni. Anyanyelve csak egy lehet az embernek zeneileg is,” idézi Kodályt.

A szöveget komputerrel gépelték, sok benne a gépi torzítás. Szeretnénk olvasóinknak ízeletet adni a műből, ezért folyóiratunkban (24.-33. old.) közöljük az IGE és az ÉLET c. fejezeteket.

Gyárfás Ágnes

Sebastian Mutzi
REGÉNYES MÚLTUNK

Az 1843-ban Németországban írt könyv szerzőjéről hazai lexikonokban semmit sem találtam. Csak annyi tudható róla, hogy a németek mellett két itáliai tudós társaság tagja is volt. Sebastian Mutzi hosszú kutató (munkájának eredményét „A Föld és az emberi nem őstörténete, Mózes könyve és a tudományos kutatások eredményei szerint” címmel adta közre. Nálunk 1853-ban jelent meg a Bach-korszakra jellemzően névtelen (V. E.) fordításban.

A könyv első ötöde a teremtés részleteit taglalja és a biblikus megjelenítéseket magyarázza, támasztja alá. A többi a Földet elárasztó vízözön eseményeit részletezi, hatását és a 375 napot követő eseményeket mutatja be szinte – utólag igazolt - történelmi megalapozottsággal. Az olvasó számára nemcsak a régies nyelv olvasásában rejülő nehézkesség jelent némi fennakadást, de egyes nem modernizált szavak mai értelemben vett „magyartalansága” is. Ugyanakkor gyönyörködhet hallatlanul gazdag nyelvünk örök szépségében.

Például:

(az ember) az isteni épület zárkövét képezte,
(az ember) merészen lebeg a magas kéken,
Noé az emberi nem megújítására a valóságos második Ádám,
a megbomlás az első bűn,
A földisme tan megerősíti, miképpen jutottak a forró éghajlat sajátjai a hideg földszarki tartományokba.
Noé önmagában is megsemmisíté bensejének szép összhangzását.

Az akkori tudományos álláspont szerint a vízözön előtt ismeretlen volt az eső. A szivárvány-Isten és a Föld szövetségének jelképe - a Teremtés könyvében, Noét követően tűnik fel először. Az élethez szükséges vizet a források és a bővizű folyók szolgáltatták, a légkör felhőtlen, tiszta és száraz volt. A folyók vízhozamára példa a partjaikon talált sok mammoth (akkori helyesírással) és egyéb nagy állatok csontja. A szárazföld és a vizek aránya a maihoz képest eltérő volt, akkor a föld egyhatedét fedte a víz. (Ma kb. 27% a szárazföld.) A napjainkban élő állatok „főnemei” már akkor léteztek, azóta sok

állatfajta kihalt, a megmaradtak kisebbek akkori őseiknél. Ez utóbbi megállapítást több csontmaradvány méreteivel bizonyítja.

A 160 évvel előbbi kutatások szerint az ősember magas életkorát el kell fogadnunk. Az író szerint ha a napév helyett holdfordulattal számítanánk, akkor a törzsapák 5-7 éves korukban nemzőképesek lettek volna és a Biblia e magas korra történő utalása érthetlenné válna. A több helyen (Babylon, Chaldea lakói és sokan mások) használatos tíz havi évszámítás végső soron, például a világ teremtésétől a vízözönig eltelt 1656 napév esetében megegyezik. Az életkor hosszát (Mózes a maga 120, József a 110 évével valóságos tinédzserek a törzsapák mintegy két tucat névből álló listáján) nemcsak a maival összehasonlíthatatlanul egészségesebb környezettel magyarázzák, hanem azzal is, hogy a majdan átadott széleskörű ismeretek megszerzéséhez kezdetben ennyi idő föltétlenül szükséges volt. Seneca sem tagadta, hogy ezek az ősök nemcsak nagy lelki erővel, hanem az „istenekkel rokon” képességekkel, tulajdonságokkal rendelkeztek. Bizonyítja ezt a bányászat, az építészet, a hajóépítés és a kaldeusok feltalálta betűírás. Az emberiség őskori létszámát egyesek kb. 20 milliárd főre becsülték.

Az egy év és 10 napig tartó vízözön oka nemcsak az égszakadásban, hanem a föld barlangjaiból előtört áradásban is keresendő. Érdekes összevetni a népregék vízözön-képét a tudomány 19. századbeli, és mai álláspontjával. A japán, kínai, hindu, egyiptomi, görög, római, kelta, skandináv, irokéz, mexikói, zapotek, perui folklór, tehát az általunk ma ismert egész világ néprajzának része a saját özönvíz legendája. (Az özönvíz kezdetének megállapításában csak 52 év eltérés található e sok náció regéiben.) Bizonyíték ezernyi: édesvízi állatok és termények maradványai magas hegyeken, barlangi állatmaradványok és korabeli embercsontok, a Biblia és a „földisme tan” összecsengése.

(A tudomány mai álláspontját az utóbbi évszázad húszas éveinek kutatása támasztja alá. Leonard Woolley angol archeológus Ur közelében mintegy 16 méter mélységben 2,5 méter vastag minden természetes hordaléktól mentes agyagréteget talált, a Gilgames-eposz és a nála sokkal fiatalabb Biblia közös emlékét, a vízözön nyomát. A vízárdat egyike lehetett a Tigris és Eufrátesz közti terület gyakori árvizeinek, me-

lyeket nemcsak Utnapistim - Noé és családja élt túl. A megmaradt mezopotámiai telepések szó szerint vették isteni utasítást: sokasodtak és virágzó kultúrát teremtettek. Az állatokat is leölhették, mert először kaptak Teremtőjüktől hozzájárulást a húsevéshez.)

A vizek nagy része visszavonult a barlangokba, de a glóbusz felszíni képe alaposan megváltozott a vízzel borított terület ötszörösére nőtt. Noé nemzetségének vándorlása ezt követte. Maga az „apátlan” - az elveszett világból való származásra történő utalás - előbbi lakhelyén, Kína észak-nyugati tájain művelte a földet, szőlőt ültetett, csatornarendszert épített és a zeneoktatás mellett törvényeket alkotott, (csak Kínában nem

volt bálványkép i.u. 67-ig), bevezette az időszámítást és foglalkozott a csillagászatral is. A Sem nemzetség Elő-Ázsiába, a Japhetidák nyugatra, egészen Európa távoli partjáiig vonultak – egyikőjükénél sem volt bálványimádás, Cham és utódai dél felé mentek. Elterjedtek Észak-Afrikában, majd nagy valószínűséggel onnan továbbmentek Európa északi felére és Amerikába.

A könyv megírásának századában megkezdődtek a mezopotámiai kultúra feltárásának ásatásai. Mintha az emberiség eredetét találták volna meg. De legalábbis azokkal az emberekkel voltak kapcsolatban, akik az özönvíz után megmaradtak.

Gergely György

Utassy József

Rege, rege, Ráró!

Menekülő ménem,
homlokcsillagfényem,
 eget-földet járó,
taplótűzpatás ló:
 megriadt reményem,
 ó, gyönyörű Ráró!

Négy égtáj szele zúg.
Ringasson bár tenger,
rengessen tevepúp:
amerre jár ember
 célt játszik minden út,
 célt játszik minden út.

Ménem! Tűzpattintó!
Mögötted nincs hintó,
nincs visszaút, rézsút,
szürke fény, egérút –
 csillag iránt, nap iránt
 utunk ha van: félút.

Vágtass velem, vágtass,
halhatatlan hátas,
lírám, telivérem,
szárnyas-szép reményem,
keselyűnek kesely,
prométheuszi pej!

Egyszer-volt lét a mult,
s végül mese minden:
rege, rege, Ráró!
magunk vagyunk, magunk,
s jaj, a mi igazunk
mese messze járó.

Vihar előtt a réten

Lenyúlt egy villám a földre,
karjába kapta a csöndet.

Szemet húnyt az ég, de látták
s beleremegtek a nyárfák.

Körben, a dombokon túl,
hét harang bronza kondul.

Sürög a szél, s a boglya
laza fonatú kontya

kibomlik lobogva-égve,
s szálanként szédül az égbe.

Tépik a lovak a hámot.
Mennydörgés. Kalap kóvályog.

Reccsen a karja egy gallynak,
s ráfeketednek a varjak.

Fűz alá futnak a lányok,
szoknyájuk suhog a szélben,

s a dombok hajlatából
utánuk ered a zápor.